

Liederen van oceanen en havenkroegjes

Mat Ringers

*„Maar in Londen of Bombay
zo zat als een dweil
wil de dronken Delfzijlster
weer terug naar Delfzijl.”*

DELFIJL - De tekst is van de hand van Hans Hoppzak. Het is zijn eigen uitleg van het lied „The wild rover” van de Ierse folk-groep The Dubliners en is typerend voor het repertoire van het shantykoor Magellan Singers. Liederen uit de tijd van de zeilende zeeschepen, gezongen onder begeleiding van het geluid van klotsend buiswater en krakende tuigage, met stemmen waarop zout, wind, water en alcohol hun uitwerking duidelijk niet hadden gemist.

Het lied van de lach en de traan, over het verre thuis, het harde werk en de geur van het zweet, maar altijd met het ritme waarmee gereefd en gebrast moest worden. Met minder aangetaste stemmen zingen in deze tijd 36 uit het nautisch onderwijs afkomstige mannen de liederen, die ooit weerbarstig weerklonken over 's werelds oceanen en uit de ingewanden van talloze havenkroegjes.

Anno 1986 weerklinken ze vaker in de Groningse bejaardentehuizen, in de cantines van grote bedrijven en in buurt- en dorpshuizen. Gereefd en gebrast wordt er weinig, veel zweet is er niet meer bij, maar het plezier van zowel uitvoerenden als publiek is er des te groter om. Het publiek is blij met deze nieuwe traditie in een aan tradities niet zo rijke stad.

Op de Scheepvaartdag 1982 trad in Delfzijl de „Emder Shanty-groep” op, het koor van de Emdersche zeilvereniging. Dat optreden heeft Hans Hoppzak en Wim de Zwaan ertoe gebracht om op de daaropvolgende

staande melodieën met de opdracht: zingen maar.

Een succes, volgens de oprichters. Dat deed een medewerker van de zeevaartschool Abel Tasman schuchter vragen of zij ook mochten meedoen. Het begin van de Magellan Singers was er. Medewerkers van beide Delfzijlster instituten voor nautisch onderwijs oefenden elke vrijdag van half zeven tot acht uur. „Dan hoeven ze niet mee om de boodschappen voor het weekend te doen.”

In januari 1984 brak de dag van het eerste optreden aan. De aanleiding werd gevormd door de plech-

tigheden rondom het afscheid van toenmalig zeevaartschool-directeur C. Sabelis. „De zenuwen gierden ons door de keel. Voor zo'n zaal met hotemetoten wil je toch niet afgaan.” Het was allemaal wat rommelig de eerste keer, maar de keus van de liedjes maakte veel goed en de hotemetoten klaptten. Het angstzweet kon worden afgewist en de zoektocht naar repertoire kon serieus worden aangevangen.

De voorkeur gaat uit naar liederen uit de periode 1820-1900, al was het maar omdat uit die tijd het meeste te vinden is. Er bestaat weinig literatuur over het zeemanslied.

Tot ieders vreugde springt soms het Schelde Loodsen Koor bij, dat veel langer bestaat en over een ruimer repertoire beschikt.

Wim de Zwaan, in het dagelijks leven beheerder van het baggerschoolinternaat De Leirrol, is de muzikaal leider en selecteert en organiseert. Vijf jaar accordeonles en nu tijdens het instuderen de dirigentstok zwaaiend voor 36 zingende me-nieren, twee accordeonisten en één slaggitarist.

„Ons succes is de keuze voor de status van d'opregte amateur. Er is veel geestdrift en nog meer spontaneïteit. Dat horen de mensen.” Die

amateurstatus blijkt ook uit de bewuste keuze voor het niet vaker optreden dan een keer of tien per jaar. „Dat is genoeg en geen al te grote aanslag op onze over het algemeen spaarzame vrije tijd.”

Ook in kwalitatief opzicht wordt de amateurstatus hoog gehouden. „Normaal zingt in een koor de mooiste stem de soli. Bij ons hoeft een solo niet mooi te zingen. Hij moet het vooral leuk vinden.” De zaal vindt het prachtig. Bewust wordt ook gezocht naar refreinliederen en chansons, omdat gebleken is dat het publiek dan graag meedoet.

Hans Hoppzak die, als hij niet zingt of repeteert, in de weer is als directeur van de baggerschool Oranje Nassau, dirigeert tijdens de uitvoeringen. Navraag leert dat dat niets te maken heeft met de functie van de beide heren, maar wel met de omstandigheid dat Hoppzak de rol van spreekstalmeester beter aangaat. De Theo Uden Marsman van de Magellan Singers: „Geen rangen en standen, integendeel. Het koor heeft ook de banden tussen de beide nautische onderwijsinstellingen verbeterd, want die lieten vroeger wel eens te wensen over.”

In veel teksten van zeemansliederen passeert een scala van alcoholhoudende dranken de revue. Met het gebruik door de heren valt het nogal mee (of tegen, zou een horeca-ondernemer zeggen). In de bejaardentehuizen, waar zij regelmatig optreden, wil de aangeboden verfrissing nog wel eens bestaan uit een glaasje appelsap „en voorzover wij weten heeft die drank nog nooit een mooi zeemanslied opgeleverd.” En als ze daar staan in hun zeemanstenuue, de heren van het koor, dan wil je toch een rechtgeaard zeemanslied zingen.

Terug dus maar naar de teksten. Die bieden d'opregte innemer meer houvast:

